

Mer kartong än kamera

De små smidiga kompaktkamerorna förpackas i rejäla boxar med laddare, diverse kablar och bamsemanual på i värsta fall 22 språk. Här finns miljövinster att göra!

TEXT CRISTINA FARM FOTO ICRT OCH ISTOCKPHOTO

När du köper en behändig, liten kompaktkamera får du den förpackad i en rejäl låda med en batteriladdare, som många gånger är större än själva kameran. En lång sladd till laddaren hör till, och en annan sladd som du ska använda när du tankar ner bilderna från kameran till datorn. Dessutom en manual som är som en hel bok. Om den är på 22 språk, som manualerna i Casios kameror i vår granskning, kan det vara ett hopplöst företag att hitta fram till det språk man nu föredrar. Och handen på hjärtat, vem tittar på den cd-skiva som också följer med som manual?

Vi har gjort livscykelanalyser på

de kompaktkameror som vi testade och etiskt granskade i förra numret av Råd & Rön. Förpackningen utgör en inte föraktlig del i kamerans miljöbelastning. Sämst betyg får Sonys och Nikons kameror, och det beror bland annat på deras fullproppade förpackningar. Kamerans vikt är bara 16 procent av förpackningen, resten är själva lådan och alla tillbehören. Dyrt och miljöbelastande att tillverka och transportera. För vad gör du med alla sladdar och manualer, när du efter några år köper en ny kamera? Slänger dem, för med nästa kamera följer nya sladdar och ny manual...

Det bästa vore om laddare och sladdar såldes som tillbehör, då kan du

välja om du behöver nya eller inte. Utvecklingen, åtminstone när det gäller sladdar, går mot standardisering.

Laddare och sladdar

Laddarna är ofta både stora och klumpiga. Sladdarna är också onödigt långa.

– Bästa lösningen är en liten behändig USB-laddare. Då slipper du också extra sladd, säger Johnwe Cheung, projektledare för tester på Råd & Rön.

Björn Nordgren, marknadschef på Nikon Nordic AB, vill inte sälja laddare och sladdar som tillbehör.

– Det skulle drabba vår försäljning. Kunderna lockas av erbjudanden om kameror med laddare på köpet. Men

Tillverkare Produkt	Samsung ST1000	Samsung ST550	Casio Exilim EX-Z280	Canon Power-Shot S90	Fujifilm Finepix J27	Olympus µ-7010	Casio Exilim EX-Z90	Olympus FE-26	Panasonic Lumix DMC-ZX1
SAMLAT BETYG	59	54	40	40	36	36	36	35	32
Ekodesign kamera	5	5	8	7	8	7	7	3	6
Plast	27%	32%	36%	44%	44%	40%	26%	47%	26%
Återvinningsbar	8	5	5	5	5	5	8	3	8
Demontera	5	5	9	8	9	8	8	9	5
Ekodesign batteri	9	7	9	9	9	8	9	4	9
Batteri livsländ	9	8	9	9	9	9	9	9	9
Ekodesign emballage och manual	6	6	3	3	3	3	3	7	2
Emballage	5	6	3	3	3	3	3	6	2
Plast emballage	10%	8%	11%	15%	5%	7%	10%	7%	16%
Manual	7	7	3	3	5	6	3	7	3

vi har anpassat de flesta kompaktkameror nu så att de går att ladda via USB, då fungerar även dator- och mobilladdare.

Tre hekto papper

Även manualerna är obegripligt stora.

Nikons väger nästan tre hekto. Sonys, som väger drygt två och ett halvt hekto, tillverkas till stor del av returpapper. Ännu mer miljövänligt är förstås att använda mindre papper över huvud taget.

Direkt förkastliga är cd-skiivorna, en eller två, i plast som skickas med. Plasten går inte att återvinna, enda miljövinsten med plasten är att den kan brännas och ge energi.

Det är de många språken som gör manualerna så omfattande, en rationalisering av hemelektronikföretagen som säljer över hela världen. Ändå vore det bättre från miljösynpunkt att dela ut manualer av papper i butiken på det lokala språket. För att inte tala om hur mycket enklare de skulle bli att läsa.

Det bästa alternativet, och som allt fler föredrar, är att man kan tanka ner manualen från tillverkarens webbplats.

–Det finns krav på att en manual ska levereras tillsammans med varje kamera. Om det kravet försvinner kan vi genast sluta med att skicka ut manualerna.

Redan nu kan den som registrerar sig på vår supportsida få manualen på pdf. Men det kommer att bli jobbigt för de äldre utan dataerfarenhet, säger Björn Nordgren på Nikon.

Kamerorna är gjorda av plast och metall. Bäst är metall, som är hållbarare och lättare att återvinna än plast. Det går inte att identifiera vilken typ av plast det är i kamerorna, och därför duger plasten bara till förbränning.

Mest plast är det i Canons PowerShot SX120 IS, drygt 50 procent.

Plockades isär

Vi har också plockat isär kamerorna för att se hur enkelt det är att återvinna de olika delarna. Det gick förvånansvärt lätt att sära på de olika materialen, svårare var det att få ihop delarna igen.

Kamerorna är väl förberedda för återvinning, men inte alltid för att bli reparerade. Det kan vara lätt att byta till exempel zoom eller blyxt, det tar inte lång tid och inga särskilda verktyg behövs. Men för att byta ut delar på kretskortet krävs att man plockar isär hela kameran med mer än 50 skruvar och dessutom delar som är limmade.

Nikons och Samsungs kameror var särskilt svåra att demontera, de är definitivt inte gjorda för att repareras.

Nästan alla kamerorna i granskningen drivs med laddningsbara litiumbatterier. Det är bara två kameror som går på alkaliska batterier, som är sämre från miljösynpunkt även om de är laddningsbara. Det är Canon PowerShot SX120 IS och Olympus FE-26. □

Vad säger tabellen?

Granskningen är utförd av Råd & Rön i samarbete med den internationella testorganisationen ICRT. Miljögranskningen av kompaktkameror innefattar en kameras livscykel och den påverkan den har på miljön vid tillverkning, användning och återvinning.

Ett funktionstest och en etisk granskning av kamerorna publicerades i Råd & Rön nr 1/2010.

Samlat betyg: Anges på en 100-gradig skala, där 1 är sämst och 100 bäst. Betyget är inte en sammanräkning av de olika delbetygen utan räknas samman enligt en viktningsskala där delbetygen ges olika procentandelar enligt följande: ekodesign kamera 60 procent, ekodesign emballage och manual 30 procent och ekodesign batteri 10 procent. Delbetyg anges på en 9-gradig skala där 1 är sämst och 9 är bäst.

Ekodesign kamera: Samlat betyg för komponenternas innehåll och återvinningsmöjligheter.

- **Plast:** Hur stor andel plast som kameran består av.
- **Återvinningsbar:** Betyg för återvinningsbarhet. Ju fler delar som är återvinningsbara desto högre betyg. För betyg 9 krävs 70 procent eller mer, för 7–8 krävs minst 50 procent, för 5–6 minst 30 procent, för 3–4 minst 10 procent och vid betygen 1–2 är återvinningsgraden under 10 procent.
- **Demontera:** Betyg för hur lätt kameran kan demonteras. För att kunna återvinna är det viktigt att kameran är lätt att demontera för att kunna källsorteras enligt EU:s direktiv.

Ekodesign batteri: Samlat betyg där man bland annat vägt batteriet, laddaren och dess kabel.

- **Batteri, livslängd:** Betyg för batteriets livslängd. Batteriet laddas i 250 cykler. Ju färre laddningstillfällen som krävs desto bättre. Det blir mindre strömförbrukning och mindre koldioxidutsläpp.

Ekodesign emballage och manual: Samlat betyg där man vägt kartongen med plastemballage och manual och räknat ut volymskillnaden mot själva kameran.

- **Emballage:** Här bedöms bland annat vikt, material och återvinningsgrad.
- **Plastemballage:** Andel plast som används i själva emballaget.
- **Manual:** Här bedöms bland annat vikt, mängden papper, antal cd-skiivor, färgtryck, laminerade sidor.

Tillverkare och leverantörer

Canon: canon.se, 08-519 92 369

Casio: casio.se, 08-578 77 201

Fujifilm: fujifilm.se, 08-506 141 00

Nikon: nikon.se, 08-594 109 00

Olympus: olympus.se, 00800-67 10 83 00

Panasonic: panasonic.se, 08-680 27 45

Pentax: pentax.se, 031-336 23 00

Samsung: samsung.se, 0771-726 78 64

Sony: sony.se, 08-585 45 230

Panasonic Lumix DMC-FS62	Pentax Optio P80	Canon PowerShot SX120 IS	Nikon Coolpix S1000pj	Sony Cyber-shot DSC-TX1	Sony Cyber-shot DSC-WX1	Nikon Coolpix S70
32	32	27	24	24	24	24
5	6	2	5	8	6	5
36%	27%	54%	30%	19%	24%	35%
5	8	2	5	8	8	5
5	5	9	5	9	5	5
9	7	4	9	7	8	9
9	6	9	9	6	9	9
2	2	4	1	1	1	1
2	2	8	1	1	1	1
7%	7%	6%	6%	7%	8%	6%
3	3	4	2	3	3	1